

„Ha lenne még egy életem”

Körösényi Tamással beszélget Cserba Júlia

■ Az interjú 2004 februárjában készült Párizsban. Tamással akkor abban egyeztünk meg, hogy egyelőre nem jelentetjük meg, hanem tovább folytatjuk majd a beszélgetést, és egy későbbi fontosabb esemény alkalmával adjuk közre... Nem így történt.

✚ **Cserba Júlia:** *Két oka is van annak, hogy most Párizsba látogattam. Az egyik a Magyar Intézetben rendezett kiállítása,¹ a másíkról majd beszéljünk később. Milyen munkákat mutat be a kiállításon?*

✚ **Körösényi Tamás:** 2000-ben ösztöndíjas frankfurti tartózkodásom idején csináltam egy sorozatot, amelynek *Frankfurti variációk* volt a címe. A most bemutatott anyag egyik részét ez alkotja, míg a másikat az 2002-ben készült *Választás*-sorozat, ami a magyarországi parlamenti választásokkal egyidőben született, de ennek ellenére semmiféle közvetlen politikai tartalmat vagy állásfoglalást nem hordoz. A nyolcvanas évek óta készítem használt újságpapírból a beltéri szobraimat. Újságdömpingben élünk, és az a hatalmas mennyiségű írott sajtó, amivel naponta szembekerülünk, olyan, mint egy massa, ami rátelepszik az emberekre. A hír naponta elavult, másnap már új hír az érdekes. Az újságpapírt én is masszaként használom: az információ már nincs benne, vagy csak töredékesen. Én új információt próbálok ebből a masszából építeni.

✚ **A Képzőművészeti Főiskola tanáraként hogyan sikerül összeegyeztetnie az oktatói feladatot az alkotómunkával? Nem megy egyik a másik rovására?**

✚ Nagyon jó pillanatban, 1990-ben lettem tanár a főiskolán. Egyrészt azért mondom, hogy jó pillanatban, mert a feladat nekem, harminchét évesen nagy kihívást

¹ *Körösényi Tamás kiállítása*, Párizsi Magyar Intézet, 2004. február 17 – március 15.

Jovánovics György és Körösényi Tamás Pátkai Ervin kiállításán, 2006
© fotó: Cserba Júlia

jelentett, másrészt gazdaságilag olyan súlyos évek jöttek, hogy komolyabb szobrokat úgysem nagyon tudtam volna akkor készíteni, hiszen ahhoz pénz, hely, idő kell, és ezek közül egyik sem volt meg. Így minden energiámat a tanításba tudtam fektetni. Most azonban annyiban változott a helyzet, hogy megelégettem, hogy csak a tanítással foglalkozzam, és újból nagyon nagy lendülettel szeretnék szobrokat készíteni. Az embernek időről-időre váltania kell, csak akkor tud mindig újat nyújtani. A szobrászat nyilvánvalóan időt vesz el a tanítástól, ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy nem veszem komolyan az iskolát. Ha nem tört időben szobrászkodnék, akkor valószínűleg sokkal erősebb lenne a filozófiai megközelítés a munkáimban. Így, hogy kevesebb időm van, jobban beszűremkedik a mindennapi élet. De végül is ez nem olyan nagy baj, hiszen egy-egy munka egyben kortörténeti dokumentum is.

✚ **Végigtekintve a saját munkáján a kezdettől mostanáig, folyamatosnak itéli meg az eddig megtett utat, vagy voltak kitérői?**

✚ Amikor régebbi katalógusokban nézegetem a saját munkáimat, akkor messziről úgy néz ki, hogy azokat akár több ember is készíthette. De ez nem így van, mert az a gondolkodás, ami ahhoz vezetett, hogy valamit így vagy úgy csináltam, az végig ugyanaz volt. Egyetlen váltás volt a munkámban, a nyolcvanas évek közepén, amikor az addigi tisztán konceptuális megközelítési móddal szemben úgy találtam, hogy a konceptualizmus mellett a formának is erőteljesebbnek kellene lennie. Az utóbbi időben viszont megint azt veszem észre, hogy a konceptuális irány az erősebb, csak most, hogy már beletanultam a formai szobrászatba, automatikusan erőteljesebb formákat csinállok. Mint a művészet többi ága, úgy a szobrászat és ezen belül az én törekvésem is azt a célt szolgálja, hogy egy gazdagabb emberi élet kialakítását segítse elő. Olyan világot szeretnék létrehozni, ami közvetlenül kapcsolódik azokhoz a problémákhoz, amelyek körülvesznek bennünket.

✚ **Mit tanulnak manapság a főiskolán a hallgatók? Tanulnak-e rajzolni, mintázni?**

✚ Az első tíz évben nem fektettem nagy súlyt arra, hogy klasszikus képzéssel foglalkozzak, de azt tapasztalom, hogy az utóbbi időben a hallgatók nagy része igényli ezt. Ezt az is mutatja, hogy tanári működésem óta talán most fordul elő először, hogy azok vannak többen, akik figurális diplomamunkát fognak készíteni.

✚ **Akkor most térjünk át arra a bizonyos másik okra, ami miatt Párizsba jött. PÁTKAI ERVIN-nek készül kiállítást² rendezni a főiskola kiállítótermében, ami tulajdonképpen egy sikeres**

² *Pátkai Ervin kiállítása*, Magyar Képzőművészeti Egyetem, Barcsay Terem, 2006. március 20 – április 22.

kiállítássorozat újabb állomását fogja jelenteni.

Hogyan született ennek a sorozatnak az ötlete?

⊗ Ha lenne elég erőm vagy még egy életem, akkor tulajdonképpen nem egy, hanem két-féle kiállítássorozatot szerveznék. Szeretném a múltból azokat a mestereket bemutatni, akikről nincs monográfia, akik valamiért nem eléggé ismertek Magyarországon. A szobrászhallgatóknak azért mégiscsak tudniuk kéne, hogy mi történt az elmúlt időben. Nem azért, hogy ugyanazt csinálják, hanem, hogy azok tanulságait beépíthessék a saját munkájukba.

Ennek a sorozat egyébként nemcsak az célja, hogy a kevésbé ismert, de európai mércével mérve is jelentős művészek kiállításához jussanak, hanem az is, hogy készüljön róluk katalógus is, ami azután a könyvtárakban bárki számára hozzáférhető lesz. Ennek a munkának a következő állomása HETEY KATALIN kiállítása³ lesz, amit a Győri Városi Múzeummal együttműködve fogunk megrendezni, 2006 tavaszán pedig, mint már említettük, a Franciaországban elhunyt Pátkai Ervin hagyatékából mutatunk majd be egy válogatást. Pátkai is azok közé tartozik, akiket alig ismernek Magyarországon.

A másik sorozat a legújabb tendenciákkal ismergetné meg a közönséget: azzal, ami úttörő a szobrászatban, és ami húzóerőt jelenthetne a fiatal szobrászhallgatók számára. Ebből eddig csak egy kiállítást sikerült megvalósítani, amelynek során, 2002-ben ERWIN WURM videómunkáit mutattuk be.⁴

Mivel annyi energiám sajnos nincs, mint amennyire ehhez szükség lenne, így marad az első sorozat folytatása. Eddig MARTYN FERENC,⁵ MEGYERI BARNA,⁶ PÉRI LÁSZLÓ⁷ és magyar festők szobraiból⁷ rendeztünk kiállítást. Lett volna egy KEMÉNY ZOLTÁN-kiállítás is, amit a Szépművészeti Múzeummal közösen hoztunk volna létre, de végül is a múzeum elállt a kiállítástól, így csak a katalógus⁸ valósult meg.

⊕ Az ehhez szükséges anyagot honnan gyűjtötték volna össze?

⊗ Ez nem okozott volna gondot, hiszen a Szépművészeti Múzeum – Kemény Zoltán özvegyének köszönhetően – gazdag hagyatékot őriz, aminek anyagát több száz rajz, számos korai festmény, valamint szobrok és reliefek képezik. Az utóbbiakból szokott öt-hat darab szerepelni az állandó kiállításon.

3 Hetey Katalin kiállítása, MKE, Barcsay Terem, 2005. március 22 – április 20.

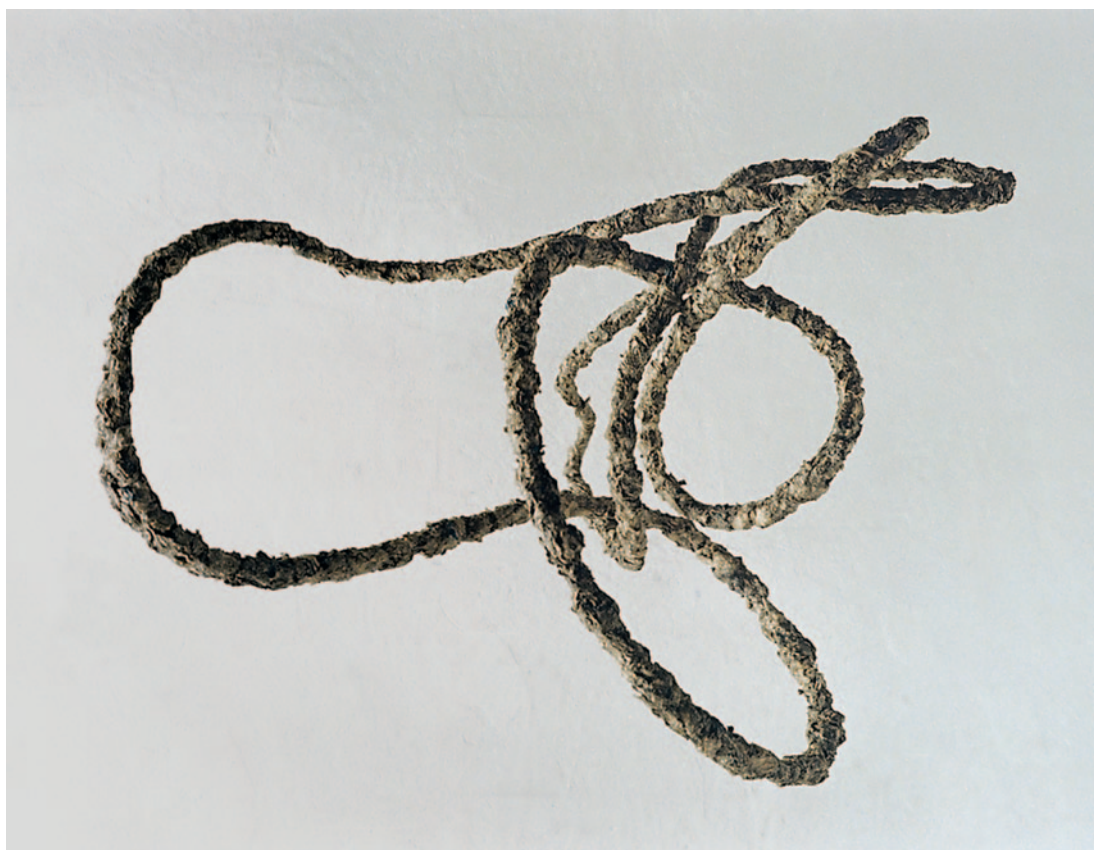
4 Erwin Wurm: Videómunkák 1989–2002, MKE, Barcsay Terem, 2002. március 5–22. A kiállításról lásd: Lázár Eszter: *Egypercetek*, Balkon 2002/4.

5 Martyn Ferenc szobrai, MKF, Barcsay Terem, 1997. március 7 – április 5.

6 Megyeri Barna szobrai, MKF, Barcsay Terem, 1998. április 23 – május 14.

7 Magyar festők szobrai, MKE, Barcsay Terem, 2001. április 26 – május 11.

8 Kemény Zoltán. *Út a fémreliefekhez*, MKE, 2002 (tanulmány: Erőss Nikolett)

KÖRÖSENYI TAMÁS
Lehetőségeim II., 1996, vas, papír, kb. 80 × 40 × 40 cm; fotó: Körösenyi Tamás

⊕ Ha ilyen bőséges anyagból lehetett volna válogatni, akkor mi volt az oka, hogy mégis meghiúsult a kiállítás?

⊗ Nem tudom pontosan, mivel ez múzeumi ügy. De azt hiszem, hogy minden múzeum boldog lenne ezzel az anyaggal. Annak azért örülök, hogy legalább a katalógus elkészült, ami lehetőséget ad arra, hogy akit érdekel, utána tudjon nézni, mivel is foglalkozott Kemény Zoltán.

⊕ Egy magyar származású francia festő azt mesélte nekem, hogy amikor hazalátogatott Magyarországra, több kollégájától is azt hallotta, hogy a művészetben is utol kell érnünk a Nyugatot. Ez őt nagyon fájdalmasan érintette, mert szerinte nem azon kellene erőlködniük, hogy utolérjenek valamit, hanem arra kellene törekedniük, hogy megtalálják a saját, egyéni hangjukat. Erről Önnek mi a véleménye?

⊗ Azt el kell fogadnunk, hogy a művészettörténetet Nyugaton írják, és azt, hogy abból az óriási káoszából, ami egy-egy adott időszak képzőművészetében létrejön, hosszú távon milyen trendek alakulnak ki, mi mellé állnak a művészettörténetészek, az nem nálunk dől el. Ilyen értelemben én is azt gondolom, hogy figyelni arra, máshol mit csinálnak. A közelmúltban volt ugyan egy olyan periódus, amikor a periférikus művészetre figyelt a világ, de ezt a jó lehetőséget Magyarországnak nem sikerült kihasználnia. Nem lettünk elég érdekesek, az afrikai, a távol-keleti művészet lett érdekes, nem mi.

⊕ És ez a mi hibánk vagy a Nyugaté?

⊗ Lehet, hogy ha tudtunk volna olyan tárlattal jelentkezni, mint amilyen a kínai kiállítás volt a Ludwig Múzeumban,⁹ akkor mi is érdekessé tudtunk volna válni. Ehhez olyan, sokkal koncepciózusabb kultúrpolitikára lenne szükség, ami – legalább időnként – biztosítaná az anyagi hátteret. Semmiből nem lehet nagy művészetet csinálni. Természetesen pénz kell hozzá, és a múzeumoknak, a kurátoroknak is tenniük kell valamit. Amíg ezt egy ország nem ismeri fel, addig nem várható változás.

9 CHINART – Kínai képzőművészet. Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum, 2003. június 19 – szeptember 28.